

Olje- og Energidepartementet
Kommunal- og Distriktsdepartementet
Barne- og Familiedepartementet

postmottak@oed.dep.no
postmottak@kdd.dep.no
postmottak@bfd.dep.no

28. januar 2022

EN BETENKNING VEDRØRENDE KONSEKVENSER FOR EIERE AV FRITIDSBOLIGER SOM FØLGE AV HØYE STRØMPRISER OG INNFORING AV NY NETTLEIEMODELL

Innledning

Norges Hytteforbund (NHF) vil, med bakgrunn i mottatte henvendelser, fremme en betenkning vedrørende konsekvensene som dagens strømpriser og fremtidig nettleiestruktur vil ha for eiere av fritidsboliger. Både dagens høye strømpriser kombinert med en innføring av ny nettleiemodell vil medføre en økende økonomisk belastning for eiere av fritidsboliger.

I et brev til Norges Vassdrag og Energidirektorat (NVE) den 9. desember har NHF stilt noen spørsmål vedrørende høye strømpriser og innføring av ny nettleiemodell.

NVE har foreløpig ikke besvart vårt brev.

Strømpriser

Eksport samt mangel på overføring av elektrisk kraft mellom de forskjellige landsdelene er en av årsakene til skjevfordelingen av strømprisene. Det er utilstrekkelig overføringskapasitet mellom landsdeler, og den overføringskapasiteten som eksisterer, blir ikke utnyttet. Eksport av kraft er i seg selv et eget omdiskutert tema.

De negative konsekvensene av vedvarende høye strømpriser kan bli store. Høye strømpriser vil på sikt kunne føre til mindre bruk av fritidsboligene og dermed føre til redusert handel, utsettelse av vedlikehold og oppgraderinger, som igjen vil gå utover næringslivet og forretninger i hyttekommuner med få innbyggere. Det kan også resultere i mindre etterspørsel etter nye fritidsboliger, noe som også vil merkes i det lokale næringsliv.

De fleste hyttekommuner er helt avhengige av hyttefolket for å overleve. Som en ordfører har sagt, hyttefolket er for kommunen vår som oljen er for Norge.

Innføring av ny nettleiemodell

Med virkning fra 1. januar 2022 ble det planlagt å innføre en ny nettleiemodell, hvor fastleddet i nettleien vil bli basert på den timen som har det høyeste effektuttaket. Hensikten med endringen er å motivere kundene til å spre strømbroken jevnt over hele døgnet.

Nettselskapene anbefaler dermed at elektrisk utstyr skal brukes (og lades) når strømforbruket ellers er lavt, det vil si om natten eller i helgen. Dette er i strid med anbefalinger fra Direktoratet for Sikkerhet og Beredskap, samt Brannvernforeningen, som anbefaler at elektrisk utstyr ikke benyttes uten tilsyn.

Mange nettselskaper har av forskjellige årsaker valgt å utsette innføringen av ny nettleiestruktur. Gudbrandsdal Energi AS skrev i midten av desember til sine abonnenter at årsaken til at selskapet utsetter innføringen av ny modell er som følge av en egen analyse som konkluderer med at 7 av 10 strømkunder risikerer høyere strømregning med den nye nettleiemodellen. Selskapet sier samtidig at den nye nettleiemodellen er forbrukerfiendtlig og unødvendig. Dette er i tråd med NHF's syn.

Uansett om ny nettleiemodell ikke blir innført, har strømselskapene allerede informert sine kunder om at nettleiekostnadene for 2022 vil øke. Selskapene sier at prisøkningen skyldes økt strømforbruk og strømtap i ledningene til kunden. På grunn av de høye strømprisene vil altså nettleieselskapene i 2022 få store ekstra kostnader pga. strømtapet, og som veltes over på kundene.

Strømstøtte

500 000 hytteeiere har investert sine sparepenger for å realisere drømmen om egen fritidsbolig. En halv million familier har dermed valgt å investere i egen fritid innenlands.

Ferie og fritid innenlands ser imidlertid ut til å bli ansett som luksus av mange politikere. At familiers velvære og fritidsbruk ikke anerkjennes av regjeringen og stortingsflertallet er etter NHF's syn et hån mot den betydning fritidsboliger har for landets hyttekommuner. Både med hensyn på økonomi, arbeidsplasser, og dermed også å redusere fraflytting og befolkningsnedgang i utkantkommunene.

En fritidsbolig benyttes normalt i snitt ca. 60 dager i året. Det er konkludert med at ca halvparten av befolkningen har et så nært forhold til en fritidsbolig, at de kan velge å si «nå reiser vi på hytta». Dette enten ved eget eie, eie i storfamilien eller som nære venner med stående invitasjon. Tettere boløsninger og mindre primærboliger har blitt muliggjort ved at fritidsboligen inngår i begrepet «flerhushjemmet».

Et hjem kan bestå av flere boliger, som del av samme husholdning. Det er kartlagt at gjennomsnittlig antall som overnatter er mellom 5 og 8 personer, avhengig av lokasjon. Dette forteller mye om den sosiale dimensjonen fritidsboligene har i den norske samfunnsmodellen. Dette har blant annet lettet innføringen av knutepunkts-strategien ved utbygging av tettsteder, ved at befolkningen har en «ventil» for rekreasjon.

En fritidsbolig benyttes normalt i snitt ca. 60 dager i året. På grunn av pandemien og økt bruk av hjemmekontor har fritidsboliger i det siste 2 årene blitt benyttet oftere og mer sammenhengende enn tidligere. Hytta har bruksmessig gått fra å være en fritidsbolig til å bli en sekundærbolig for mange. Som kjent mottar registrerte sekundærboliger strømstøtte.

Det innebærer at alle som eier flere boliger hvor minst én benyttes som fritidsbolig, for eksempel leilighet i by for blant annet å nyte kulturliv og smake byens pulserende liv, får støtte, mens boliger registrert som fritidsboliger ikke får det.

Det er sterkt betont at støtten skal gå til husholdningen, men regjeringen har oversett at fritidsboliger, som en del av flerhushjemmet, definitivt inngår i familienes husholdning.

«Grønt skifte»

I følge en analyse fra Statskraft var det totale strømforbruket for el – og hybridbiler i 2020 i underkant av 1 terrawattime. I 2030 anslås det at 66 % av bilparken vil være elbil eller hybridbil. Strømforbruket vil da ha økt til mellom 5 og 6 terrawattimer. Dette er en mangedobling i forhold til 2020.

Strømforbruket ifm. lading av elbiler vil dermed i 2030 være dobbelt så høyt som dagens totale strømforbruk for fritidsboliger.

Regjeringens strømstøtteordning fungerer i dag på en måte som gir den enkelte bileier strømstøtte når elbilen lades hjemme. Siden fritidsboliger ikke er inkludert i dagens strømstøtteordning, gis det ikke støtte når en har behov for å lade bilen på hytta.

Det er dermed ikke lønnsomt å benytte elbilen til hyttetransport. Hytteeieren kan da velge å bli hjemme, eller eventuelt benytte en bil med fossilt drivstoff.

En skal heller ikke glemme at en stor andel av landets fritidsboliger ikke har innlagt strøm og må bruke alternative oppvarmingskilder, som ved og gass, og dieseldrevne aggregater til strømforsyning og lading av bilpark.

Etter hva NHF har kunnet bringe på det rene har salg av gassovner og strømaggregater eksplodert de siste månedene.

Er dette i tråd med det såkalte «grønne skiftet»?

Bærekraftig?

Det én måned lange hytteforbudet i 2020 viste til gangs hvor avhengig hyttekommunene er av sine fritidsboliger med hensyn på opprettholdelse av handel, arbeidsplasser og økonomisk utvikling.

Høye strømpriser har kommet for å bli, så fremt ikke regjeringen setter i gang tiltak for å holde strømprisene på et rimelig lavt nivå. På sikt bør hele prismodellen for både strøm og nettleie revurderes. Overføringskapasiteten må også bli mer effektiv.

NHF mener primært at også strøm må komme under samme prisregime som vann- og avløpssektoren. Dette er felleseie som hører inn under samme selvkostregime som nedfelt i Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg, jfr. tilhørende forskrifts kapittel 16-1 om selvkostregler.

Det essensielle ved denne henvendelsen er dog å få en endring fort, eventuelt med maksimalpris, eller støtteordninger som omfatter husstanden inklusive fritidsboligene.

Mange strøm- og nettselskaper er heleid av kommuner. Eksempelvis er Gudbrandsdal Energi heleid av 4 kommuner i Gudbrandsdalen, og Eidsiva Energi er heleid av flere kommuner i Innlandet, samt av Oslo kommune gjennom Hafslund. Mange hyttekommuner har som eiere således store inntekter av høye strømpriser, samtidig som lokalt næringsliv kan få alvorlige økonomiske problemer. NHF erfarer i denne forbindelse at Aurland Kraft, eid av Aurland kommune, tilbyr kraftpris på 40 øre inkl. mva. til sine innbyggere.

Slik situasjonen er i dag anser Norges Hytteforbund at elektrifiseringen av landet ikke er basert på bærekraftige modeller. Høye strømkostnader ser i uoverskuelig fremtid ut til å forbli en del av alles hverdag, med de følger som etter hvert vil berøre mange hyttekommuner i større grad enn forutsett.

Vannfallrettighetslovens § 1 sier:

«Landets vannkraftressurser tilhører og skal forvaltes til beste for allmennheten. Dette skal sikres gjennom offentlig eierskap på statlig, fylkeskommunalt og kommunalt nivå», Det er dermed et politisk ansvar å endre modellene til det beste for allmennheten.

Norges Hytteforbund står i den forbindelse til tjeneste for videre drøftinger.

Vennlig hilsen
For Norges Hytteforbund

Trond G Hagen
Styreleder
Trond.hagen@hytteforbund.no

Kopi: Energi og Miljøkomitéen v/ Nikolai Astrup og Mathilde Tybring Gjedde
Kommunal og Forvaltningskomitéen v/Anne Kristine Linnestad og Helge André Njåstad
Familie og Kulturkomitéen v/ Turid Kristensen og Silje Hjemdal
Finanskomitéen v/ Tina Bru og Hans Andreas Limi